

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การข้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัยจัดว่าเป็นอาชญากรรมเฉพาะสำหรับธุรกิจนี้ โดยมีแรงจูงใจมาจากเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันมีค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งผู้กระทำความผิดอาจอาศัยความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง อาศัยช่องว่างของสัญญา หรืออาจอาศัยความไว้นื้อเชื่อใจยิ่งของผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจนี้เป็นเครื่องช่วยในการกระทำความผิด หากกระทำผิดสำเร็จผลเสียไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะเหยื่อที่ถูกข้อโกงเท่านั้น แต่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนต่างก็ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมชนิดนี้ทางอ้อมด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเบี้ยประกันภัยที่อาจจะถูกปรับเพิ่มขึ้นเพื่อให้คุ้มกับความเสียหายอันจะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าและบริการที่เพิ่มขึ้นด้วย เรื่องของภาพลักษณ์ของธุรกิจนี้ที่ต้องอาศัยความไว้นื้อเชื่อใจเป็นหลัก ตลอดจนมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคมที่จะลดน้อยลงหากประชาชนมองการข้อโกงประกันวินาศภัยเป็นเรื่องปกติที่ใครๆ ก็ทำกัน

ในแต่ละสังคมต่างก็มีขอบเขตของความผิดแต่ละเรื่องที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับกฎหมายอาญาของแต่ละสังคมนั้นที่จะเป็นเครื่องบ่งบอกว่าพฤติกรรมอย่างไรที่สังคมไม่อาจยอมรับได้และสมควรจะต้องลงโทษหากมีการฝ่าฝืน ด้วยเหตุนี้การที่มีกฎหมายอาญาสำหรับความผิดฐานข้อโกงประกันวินาศภัยที่แตกต่างกัน ทำให้แต่ละสังคมมีมุมมองเกี่ยวกับขอบเขตของความผิดเรื่องนี้ที่แตกต่างกันไปด้วย ตัวอย่างเช่น การกระทำอย่างเดียวกันในสังคมหนึ่งอาจจะกำหนดให้เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา แต่ในอีกสังคมหนึ่งการกระทำดังกล่าวนั้นเป็นเพียงแค่การฉ้อฉลในทางแพ่งซึ่งไม่มีโทษใดแก่การกระทำนั้น ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงได้ศึกษาค้นคว้าขอบเขตและนิยามเกี่ยวกับการข้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัยจากหลายแหล่งข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นสมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยระหว่างประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือแม้แต่ในประเทศไทย จนนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า การข้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัย หมายถึง การที่ผู้ใด กระทำ ละเว้นกระทำ หลอกลวง หรือปกปิดความจริงอันเป็นสาระสำคัญ หรือกระทำการอื่นใด โดยทุจริต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์ในเชิงทรัพย์สินโดยมิชอบด้วยกฎหมายจากธุรกิจประกันวินาศภัย จากนิยามการข้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัยดังกล่าวนี้ ผู้เขียนได้จำแนกประเภทของการกระทำความผิดออกเป็นสามประเภทได้แก่

(1) การฉ้อโกงภายใน (Internal Fraud) เป็นการกระทำความผิดโดย ผู้บริหาร ผู้จัดการ หรือลูกจ้างของบริษัทประกันภัย ที่กระทำการฉ้อโกงต่อบริษัทประกันภัย หรือผู้เอาประกันภัย หรือต่อประชาชน โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ ความไว้นื้อเชื่อใจ และความรู้ความสามารถในธุรกิจประกันวินาศภัยนี้เป็นเครื่องมือในการประกอบความผิด รูปแบบของการกระทำผิดประเภทนี้ได้แก่ การก่อตั้งบริษัทประกันภัยปลอม (Fake Company) การยักยอกเงินโดยผู้บริหารของบริษัทประกันภัย (Embezzlement) เป็นต้น

(2) การฉ้อโกงภายนอก (External Fraud) เป็นการกระทำความผิดโดยบุคคลหรือหน่วยงานใดในฐานะที่เป็นผู้เอาประกันภัย เป็นผู้รับประโยชน์ ซึ่งอาศัยหลักสุจริตยั้งและความครอบครองดูแลวัตถุที่เอาประกันภัยนั้น กระทำการฉ้อโกงต่อบริษัทประกันภัย หรืออาจเป็นผู้ประกอบอาชีพเฉพาะที่ให้บริการแก่บริษัทประกันภัย ไม่ว่าจะเป็น สถานพยาบาล คู่ซ่อมรถ ผู้สำรวจภัยและประเมินค่าเสียหาย ที่อาศัยความไว้นื้อเชื่อใจ ความรู้ความสามารถในการประกอบธุรกิจของตน และอาศัยสัญญาประกันวินาศภัยเป็นเครื่องมือในการประกอบความผิด รูปแบบของการกระทำผิดประเภทนี้ ได้แก่ การสร้างอุบัติเหตุเท็จเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน (Creating a Fraudulent Claim) การทำประกันภัยหลังเกิดความเสียหายแล้ว (Past Posting) การฉ้อโกงเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (Medical Fraud) เป็นต้น

(3) การฉ้อโกงโดยคนกลาง (Intermediary fraud) คือการที่คนกลางประกันภัย ได้แก่ ตัวแทน หรือ นายหน้าประกันภัย กระทำการฉ้อโกงต่อบริษัทประกันภัย หรือ ต่อผู้เอาประกันภัย โดยอาศัยความสามารถในการประกอบธุรกิจ และความไว้นื้อเชื่อใจจากทั้งผู้เอาประกันภัย และบริษัทประกันภัยในการประกอบความผิด รูปแบบของการกระทำผิดประเภทนี้ได้แก่ การยักยอกเบี้ยประกันภัย (Pocketing Premiums) การแสดงข้อมูลอันเป็นเท็จต่อหน่วยงานกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยแห่งรัฐ (False Statement) เป็นต้น

ในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของอาชญากรรมการฉ้อโกงประกันภัยว่าก่อผลเสียต่อส่วนรวม จนไม่อาจละเลยปัญหานี้ได้ จึงมีมาตรการเพื่อจัดการกับอาชญากรรมการฉ้อโกงประกันภัยโดยขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของประเทศตน เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้จัดตั้งกลุ่มพันธมิตรเพื่อต่อต้านการฉ้อโกงประกันภัย (CAIF) ซึ่งประกอบไปด้วยองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวกับธุรกิจนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มลรัฐต่างๆ มีแนวทางในการจัดการกับการฉ้อโกง

ประกันภัยไปในทิศทางเดียวกัน หรือแม้แต่ในหลายมลรัฐเอง เช่นมลรัฐเนบราสก้า ก็จะมีทั้งกฎหมายเฉพาะสำหรับความผิดนี้และหน่วยงานสอบสวนการฉ้อโกงประกันภัยที่เป็นเจ้าพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานตำรวจ อีกทั้งมีการเผยแพร่ความรู้เรื่องดังกล่าวแก่ประชาชน เพื่อให้ทราบถึงประเภท รูปแบบ ผลกระทบ อันจะเกิดขึ้นจากอาชญากรรมนี้เพื่อให้ประชาชนสามารถร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพ

ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เริ่มต้นตัวกับปัญหานี้ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แม้จะเป็นประเทศในกลุ่มสังคมนิยม แต่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้บัญญัติกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษโดยเฉพาะสำหรับการฉ้อโกงประกันภัย ไว้ในทั้งกฎหมายประกันภัยและกฎหมายอาญาของรัฐบาลกลาง หรือแม้แต่องค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ สมาคมผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติ (IAIS) ที่ทั้งประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ก็ได้เห็นความสำคัญของปัญหานี้จนได้ออกแนวทางในการป้องกัน ตรวจสอบ และเยียวยาการฉ้อโกงประกันภัยเมื่อปี ค.ศ.2006 ถึงแม้แนวทางดังกล่าวจะมีได้เน้นในเรื่องของกฎหมาย แต่ก็ยังเป็นแนวทางแก่ผู้กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยในแต่ละประเทศเกี่ยวกับเรื่องการฉ้อโกงประกันภัยได้เป็นอย่างดี

ในขณะที่ประเทศไทยมีกฎหมายสำหรับความผิดฐานฉ้อโกงในประกันวินาศภัยโดยตรง ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 347 ที่บัญญัติความผิดกรณีบุคคลที่แก่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่เอาประกันภัยเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นรับประโยชน์จากการประกันวินาศภัย โดยเป็นมาตราเดียวที่จำกัดเฉพาะประกันวินาศภัยโดยเฉพาะ และมีการเพิ่มโทษให้หนักกว่าการฉ้อโกงธรรมดาคือจำคุกไม่เกินห้าปี ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่บทบัญญัติดังกล่าวนี้ จำกัดองค์ประกอบความผิดแค่การทำลายทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันภัยเท่านั้น ซึ่งยังไม่ครอบคลุมกับลักษณะความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัยที่มีรูปแบบการฉ้อโกงที่มากกว่าแค่การทำลายทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย อีกทั้งมาตรา 341 และมาตรา 343 ที่เป็นบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงทั่วไปและการฉ้อโกงประชาชนก็ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญคือ การที่ผู้กระทำความผิดต้องได้รับประโยชน์จากการหลอกลวงของตนแล้ว ซึ่งเท่ากับว่าต้องรอให้เกิดความเสียหายก่อนจึงจะมีความผิดตามมาตรา นี้ ทำให้เกิดความไม่เหมาะสมเนื่องจากความเสียหายจากการฉ้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัยนั้นส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง หรือแม้แต่พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์หลักในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจรับประกันวินาศภัยให้เป็นธุรกิจที่อยู่ในความควบคุมของรัฐเพื่อเป็นหลักในการให้ความมั่นคงแก่ผู้เอาประกันภัย ซึ่งมี

บทบัญญัติกำหนดความผิดและโทษในลักษณะป้องปรามแก่ผู้รับประกันวินาศภัย รวมไปถึงคนกลางประกันภัยมิให้ดำเนินธุรกิจอันอาจเป็นอันตรายต่อผู้เอาประกันภัยจำนวนมาก แต่ก็ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดความผิดหรือกำหนดโทษแก่การข้อโกงในประกันวินาศภัยแต่อย่างใด หากเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 มาตรา 45 ที่เป็นบทบัญญัติกำหนดความผิดและโทษสำหรับการข้อโกงประกันวินาศภัยไว้โดยเฉพาะ โดยมีองค์ประกอบความผิดที่ครอบคลุมกว่าและไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดความเสียหายก็มีความผิดตามกฎหมายฉบับนี้แล้ว อย่างไรก็ตามบทบัญญัตินี้ดังกล่าวจำกัดใช้เฉพาะการข้อโกงที่กระทำแก่กฎหมายฉบับนี้เท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้กับการข้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัยประเภทอื่นได้ จากสภาพของกฎหมายไทยปัจจุบันเกี่ยวกับการข้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัย จึงนำไปสู่ข้อสรุปว่า ประเทศไทยแม้มีบทบัญญัติเฉพาะแก่การข้อโกงประกันวินาศภัย แต่ด้วยองค์ประกอบความผิดที่จำกัด ไม่ครอบคลุมแก่การข้อโกงประกันวินาศภัยรูปแบบอื่น ยังผลให้ต้องนำบทบัญญัติอันเป็นการทั่วไปมาบังคับใช้ ซึ่งก็ทำให้บังคับใช้ไม่ได้ หรือบังคับใช้ได้ แต่เกิดความไม่เหมาะสมหลายประการ จนทำให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่มีประสิทธิภาพในที่สุด

หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการข้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัยของไทยปัจจุบัน ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาที่วราษอาณาจักร โดยมีการแบ่งภารกิจสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับการประกันภัยไว้ให้แก่หน่วยงานภายใน คือ กองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ (บก.สศก.) แต่ได้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานใหม่เป็นกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี (บก.ปศท.) เพื่อให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่ของหน่วยงานอื่น แต่จากเกณฑ์การสอบสวนคดีอาญาของหน่วยงานนี้ ทำให้คดีอาญาเกี่ยวกับการประกันภัยที่ขึ้นสู่การสอบสวนของ บก.ปศท. มักได้แก่ความผิดพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 ส่วนคดีความผิดอาญาตามกฎหมายอื่นซึ่งเกี่ยวกับการประกันภัยเหมือนกันกลับแทบไม่สู่การสอบสวนของ บก.ปศท. ไม่ว่าจะเป็นคดีเกี่ยวกับผู้เอาประกันภัยข้อโกงบริษัทประกันภัย หรือคดีคนกลางประกันภัยยกยอกเบี้ยประกันภัย ซึ่งคดีเหล่านี้ผู้เสียหายไปแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษแก่หน่วยงานอื่นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติแทน ดังนั้น จากสภาพการณ์หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของไทยข้างต้น จึงนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า แม้ประเทศไทยจะมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอาญาคดีการประกันภัย แต่สืบเนื่องจากการวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็น สำนักงาน คปภ. ที่ไม่มีอำนาจสอบสวนคดีการข้อโกงประกันภัย หรือ บก.ปศท. ที่มีอำนาจสอบสวนคดีการข้อโกงประกันภัย แต่ก็เฉพาะคดีที่มูลค่าความเสียหายสูงจนกระทบต่อ

เศรษฐกิจ หรือเป็นลักษณะขององค์การอาชญากรรม เป็นผลให้คดีการขโมยประกันภัยที่ขึ้นสู่การสอบสวนของหน่วยงานนี้มีเพียงคดีเดียว ส่วนคดีการขโมยประกันวินาศภัยอื่นที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ของ บก.ปศท. ก็จะถูกสอบสวนในลักษณะของคดีอาญาทั่วไปโดยหน่วยงานอื่นในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประเทศไทยไม่มีสถิติคดีการขโมยประกันวินาศภัย ทั้งที่ประเทศไทยจัดว่ามีหน่วยงานสอบสวนการขโมยประกันภัยโดยเฉพาะ อันทำให้รัฐไม่อาจทราบปริมาณสถิติคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมชนิดนี้ เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายการป้องกันและปราบปรามการขโมยประกันวินาศภัยอย่างเหมาะสมต่อไป

หลังจากที่ผู้เขียนได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหา รวมไปถึงมาตรการเฉพาะเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการขโมยประกันวินาศภัยในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการด้านกฎหมาย หรือ หน่วยงานสอบสวนเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องนี้ และได้ศึกษาถึงกฎหมายและหน่วยงานสอบสวนการขโมยประกันวินาศภัยของไทยเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้ว ก็นำมาสู่ข้อสรุปที่ว่า มาตรการเฉพาะเกี่ยวกับการขโมยประกันวินาศภัยนั้นเป็นสิ่งจำเป็นต้องมี แต่เนื่องจากสภาพปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ รวมไปถึงความพร้อมของหน่วยงานรัฐและความรู้ความเข้าใจของประชาชน ในแต่ละประเทศนั้นมีความแตกต่างกันไป การนำหลักการแนวคิดของประเทศใดประเทศหนึ่งมาใช้โดยมิได้คำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสมย่อมเป็นสิ่งที่ไม่สมควรยิ่ง ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นในประเทศไทยประกอบแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าสมควรที่จะมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับความผิดฐานขโมยประกันวินาศภัย ให้อยู่รวมกันในกฎหมายฉบับเดียว ทั้งนี้เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม การขโมยประกันวินาศภัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) ผู้เขียนเสนอให้เพิ่มมาตรา 111 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 โดยมีข้อความ ดังนี้

มาตรา 111 ทวิ “ผู้ใดต่อไปนี้ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันได้แก่

1) ยื่นคำขอโดยทุจริต หรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทน หรือประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกัน

2) ตัวแทน หรือนายหน้าประกันวินาศภัย รับเงินเพื่อโดยมีวัตถุประสงค์ขายประกันภัยแล้วเบียดบังเงินนั้นเป็นของตนโดยทุจริต หรือไม่นำส่งบริษัทในเวลาอันควร

3) ในการดำเนินงานบริษัท กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีรับมอบอำนาจในบริษัท ที่กระทำความผิดพระราชบัญญัตินี้โดยทุจริต หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น ผู้ที่กระทำความผิดฐานข้อโกงประกันวินาศภัย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จากบทบัญญัติที่ผู้เขียนเสนอแนะข้างต้น สามารถอธิบายเหตุผลได้ดังนี้

อนุมาตรา 1 “ยื่นคำขอโดยทุจริต หรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อให้ได้รับค่าสินไหมทดแทน หรือประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกัน”

การที่ผู้เขียนใช้คำว่า “ผู้ใด” ก็เพราะ บุคคลที่จะอาศัยเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนี้ ไม่จำกัดเฉพาะแก่ผู้เอาประกันภัย หรือผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์เท่านั้น แต่บุคคลอื่นนอกเหนือจากนี้ก็สามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้เช่นกัน อันได้แก่ บุคคลภายนอกที่ได้รับประโยชน์จากประกันภัยค้ำจุน นอกจากนี้ การที่ผู้เขียนใช้คำว่า “...ค่าสินไหมทดแทน หรือประโยชน์อื่นใดในลักษณะเดียวกัน...” ก็เนื่องจากบางครั้ง ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดมุ่งประสงค์ต่อ อาจไม่เรียกค่าสินไหมทดแทนเสมอไป ตัวอย่างเช่น เงินค่าความรับผิดชอบส่วนแรก (หากมี) ในแต่ละกรมธรรม์ ที่ผู้เอาประกันภัยต้องรับผิดชอบในอุบัติเหตุแต่ละครั้ง เป็นต้น

ผู้เขียนเสนอให้มี เจตนาพิเศษ ซึ่งได้แก่ “โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ทั้งนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดตามมาตรา 1 นี้ได้ทำไปเพราะพลังผลประโยชน์ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่ได้มีการแสดงเจตนาชั่วออกมาแล้วในการที่จะได้ทรัพย์สินใดมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากประกันวินาศภัย อันเป็นลักษณะของความผิดในตัวของมันเอง หรือ mala in se

เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 347 ที่เป็นบทบัญญัติการข้อโกงประกันวินาศภัยโดยเฉพาะ แต่จำกัดองค์ประกอบความผิดแค่การทำลายทรัพย์สินที่เอาประกันภัยเท่านั้น ในอนุมาตรา 1 นี้ ผู้เขียนจึงใช้คำว่า “...ยื่นคำขอ หรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ...” เป็นองค์ประกอบความผิดแทน เพราะลักษณะของการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแก่บริษัทประกันภัยนั้น ผู้เรียกร้องจำต้องแสดงหลักฐานหรือเอกสารต่างๆ ที่บริษัทประกันภัยร้องขอ โดยผู้เขียนนำแนวคิดนี้มาจากพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 มาตรา 45 ดังนั้น ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะได้ทำลายทรัพย์สินที่เอาประกันภัย

หรือไม่ สุดท้าย ผู้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจะต้องแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงอันควรบอกให้แจ้ง เพื่อหลอกลวงบริษัทประกันภัยให้จ่ายเงินตามความประสงค์ของตน

การแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงอันควรบอกให้แจ้งนี้ จักต้องเป็นในส่วนที่เป็นสาระสำคัญด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันผู้ที่บกพร่องในส่วนที่ไม่เป็นสาระสำคัญจากความผิดตามมาตรานี้ ในขณะที่เดียวกันก็ป้องกันผู้ที่อ้างความบกพร่องดังกล่าวในอันที่จะไม่ให้ปฏิเสธจากสิ่งอันเป็นสาระสำคัญที่เขาได้แสดงเท็จหรือปกปิดไว้ ส่วนอย่างไรเป็นสิ่งอันเป็นสาระสำคัญนี้ให้พิจารณาเป็นรายคดีไป

อนุมาตรา 2 “ตัวแทน หรือนายหน้าประกันวินาศภัย รับเงินเพื่อโดยมีวัตถุประสงค์ขายประกันภัยแล้วเบียดบังเงินนั้นเป็นของตนโดยทุจริต หรือไม่นำส่งบริษัทในเวลาอันควร”

ผู้เขียนเสนอบริบทเช่นนี้ ก็เพื่อเอาผิดแก่การที่คนกลางประกันภัยยกยอกเบียดประกันภัยโดยเฉพาะ เนื่องจากการเป็นความผิดที่ทำได้ง่าย เพราะจากลักษณะการดำเนินธุรกิจประกันภัยจะมีเงินค่าเบียดประกันภัยจำนวนมากผ่านมาที่คนกลางเหล่านี้ และที่นำมาไว้ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 ก็เพื่อแสดงให้คนกลางประกันภัยซึ่งย่อมต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายฉบับนี้ เห็นถึงการกำหนดความผิดและโทษ แก่การเบียดบังเงินค่าเบียดประกันภัย อันจะส่งผลให้เกิดความเกรงกลัวแก่ผู้คิดกระทำผิดได้ และการใช้คำว่า “โดยทุจริต” ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำผิดอนุมาตรานี้ หาใช่เป็นเรื่องของการผิดสัญญาทางแพ่งไม่ แต่ผู้กระทำมีเจตนาที่จะเบียดบังเงินค่าเบียดประกันภัยไว้เป็นของตน ไม่นำส่งบริษัท ซึ่งสมควรมีโทษทางอาญา

อนุมาตรา 3 “ในการดำเนินงานบริษัท กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจ ที่กระทำผิดพระราชบัญญัตินี้โดยทุจริต หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น”

วัตถุประสงค์ของอนุมาตรานี้ก็เพื่อเอาผิดแก่ กรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจ ที่กระทำผิดพระราชบัญญัตินี้ โดยหาใช่เพราะความบกพร่องในการบริหารงานไม่ แต่เพราะมีเจตนาเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นก็ตาม ดังนั้น หากบุคคลดังกล่าวกระทำผิดกฎหมายบทบัญญัติอื่นในกฎหมายฉบับนี้ ประกอบกับมีเจตนาทุจริต หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แก่

ตนเองหรือผู้อื่น บุคคลดังกล่าวก็จะมีคามผิดตามอนุมาตรานี้ด้วยอีกบทหนึ่ง ซึ่งเข้าหลักกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ย่อมต้องลงโทษตามบทบัญญัติที่กำหนดโทษหนักสุด

การที่ผู้เขียนเลือกที่จะแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการช้อโกงประกันวินาศภัย ไว้ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ.2535 ก็เพราะว่า กฎหมายฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ทำให้ธุรกิจประกันวินาศภัยเป็นธุรกิจเฉพาะ โดยมีบทบัญญัติที่กำกับควบคุมผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจนี้ เพื่อไม่ให้ประกอบอาชีพอันอาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน อีกทั้งมีโทษทางอาญากำกับไว้แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายประกันภัยของต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่มีบทบัญญัติเรื่องดังกล่าวเช่นกัน แต่ความแตกต่างอยู่ที่ว่ากฎหมายประกันภัยของต่างประเทศมีบทบัญญัติที่กำหนดความผิดแก่การช้อโกงประกันภัยไว้โดยเฉพาะ ซึ่งกฎหมายประกันภัยของประเทศไทยยังไม่มี ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า สมควรที่จะเพิ่มบทบัญญัติเฉพาะแก่การช้อโกงประกันภัยไว้ในกฎหมายประกันภัย มากกว่าที่จะบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายอันเป็นการทั่วไปซึ่งไม่เหมาะสมหากจะบัญญัติความผิดเฉพาะดังกล่าวไว้ในกฎหมายทั่วไปข้างต้น

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ผู้เขียนเลือกที่จะนำบทบัญญัติข้างต้นใส่ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 ก็เพราะกฎหมายฉบับดังกล่าว มีมาตรา 111 ที่กำหนดให้ความผิดทั้งหมดยกเว้นมาตรา 86 และมาตรา 110 สามารถเปรียบเทียบปรับได้โดยคณะกรรมการเปรียบเทียบซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และหากผู้กระทำความผิดยินยอมชำระค่าปรับตามที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดให้คดีอาญานั้นเป็นอันเลิกกัน หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้สามารถนำมาใช้กับบทบัญญัติการช้อโกงประกันวินาศภัยที่ผู้เขียนเสนอแนะเช่นกัน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ดุลพินิจแก่คณะกรรมการเปรียบเทียบในการพิจารณาว่า ความผิดการช้อโกงประกันวินาศภัยที่เกิดขึ้นนั้น สมควรที่จะกำหนดให้ผู้กระทำผิดชำระค่าปรับเพื่อให้คดีอาญาเลิกกัน อันเป็นการหลีกเลี่ยงผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมหรือไม่ เช่น เป็นการกระทำความผิดครั้งแรกและเกี่ยวข้องกับจำนวนเงินไม่มาก เป็นต้น แต่หากคณะกรรมการเปรียบเทียบพิจารณาว่าความผิดดังกล่าวมีความร้ายแรงหรือไม่สมควรที่จะให้ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับ เช่น การกระทำการเป็นลักษณะองค์กรอาชญากรรม เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์มหาศาล เป็นต้น ก็สามารถให้ดุลพินิจไม่กำหนดอัตราค่าปรับได้ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างเต็มรูปแบบต่อไป

บทบัญญัติที่กำหนดความผิดและโทษในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยทุกมาตรา เป็นบทบัญญัติที่ไม่อาจยอมความได้ ดังนั้น ผู้กระทำความผิดไม่อาจหาทางไกล่เกลี่ย ประนีประนอมยอมความกับผู้เสียหายได้ คดีการข้อโกงประกันวินาศภัยทุกคดีจะต้องผ่านการใช้ดุลพินิจอย่างเหมาะสมจากเจ้าพนักงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการเปรียบเทียบ พนักงานอัยการ หรือศาล กล่าวคือ หากการข้อโกงไม่สำเร็จถูกตรวจเสียก่อน ผู้กระทำผิดก็จะไม่สามารถหาทางไกล่เกลี่ยให้ผู้เสียหายยอมความได้เหมือนอย่างในอดีต อันจะทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความยังคิดหรือความเกรงกลัวต่อการความผิดได้

2) ผู้เขียนเสนอแนวทางป้องกันการข้อโกงประกันวินาศภัยดังนี้

2.1) เสนอให้สำนักงาน คปภ. เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการข้อโกงประกันวินาศภัย ว่าคืออะไร ใครที่อาจเป็นผู้กระทำผิดได้บ้าง ตัวอย่างวิธีการข้อโกงประกันวินาศภัย ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากอาชญากรรมชนิดนี้ ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ให้ประชาชน เข้าใจและหลีกเลี่ยงการกระทำดังกล่าว รวมถึงการให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้เบาะแส หรือสอบสวนคดีการข้อโกงประกันวินาศภัย

2.2) เสนอให้สำนักงาน คปภ. กำหนดให้บริษัทประกันภัยเพิ่มข้อความลงในใบคำขอเอาประกันภัย กรมธรรม์ประกันภัย รวมถึงแบบฟอร์มการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนว่า การทุจริตในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือประโยชน์อื่นใดจัดเป็นการข้อโกงประกันวินาศภัยอันอาจต้องรับโทษทางอาญา ก็เพื่อวัตถุประสงค์ให้เป็นการเตือนแก่ประชาชนว่าการข้อโกงประกันวินาศภัยมิได้แค่มีโทษในทางแพ่งเท่านั้น แต่มีโทษในทางอาญาด้วย

2.3) ผู้เขียนเสนอให้สำนักงาน คปภ. เผยแพร่แนวทางป้องกัน ตรวจสอบ และเยียวยาการข้อโกงประกันภัยของสมาคมผู้กำกับกับคู่แลธุรกิจประกันภัยนานาชาติที่แปลเป็นภาษาไทยแล้ว แก่บริษัทรับประกันภัยรับทราบ เนื่องจากหนังสือฉบับนี้มีลักษณะที่ในทางแพ่งที่เหมาะสมในการให้บริษัทรับประกันภัยนำไปประยุกต์ใช้ในบริษัท เพื่อป้องกันการข้อโกงโดยคนกลางประกันภัย การข้อโกงจากภายนอก และการข้อโกงภายในบริษัทเอง

2.4) ผู้เขียนเห็นว่า สำนักงาน คปภ. เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจประกันภัยอย่างครอบคลุม และมีการออกประกาศ หรือคำสั่งนายทะเบียนเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ในธุรกิจนี้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีการประสานงานกับสมาคมผู้

กำกับดูแลธุรกิจประกันภัยนานาชาติด้วย จึงควรเป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดเก็บปริมาณ สถิติคดี ที่เกี่ยวกับการช้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัย ทั้งนี้เพื่อให้รัฐสามารถทราบและประเมิน สถานการณ์เกี่ยวกับอาชญากรรมชนิดนี้ในประเทศได้อย่างถูกต้อง รวมถึงเผยแพร่ให้ประชาชน ทั่วไปรับทราบถึงปัญหาการช้อโกงในธุรกิจประกันภัยด้วย

จากข้อเสนอที่ผู้เขียนได้เสนอแนะมานี้ หากมีการกระทำได้จริงตามที่ผู้เขียนเสนอ ผู้เขียนเชื่อว่า ปัญหาเกี่ยวกับการช้อโกงในธุรกิจประกันวินาศภัยจะถูกควบคุมไว้ได้และจะไม่ ก่อให้เกิดความเสียหายจนเป็นปัญหาระดับชาติในอนาคต